

Procjenjivanje i ocjenjivanje postignuća učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 13: Opća načela vrednovanja odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava

“Odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava je dinamičan, sveobuhvatan i progresivan koncept. Zastupa ideju škole kao zajednice učenja i poučavanja za život u demokraciji, koja uvelike nadilazi bilo koji pojedinačni školski predmet, klasično poučavanje u učionici ili tradicionalni odnos nastavnik-učenik” (Vijeće Europe, *Demokratsko upravljanje školama*, 2005., str. 80).

Vrijednosti, stavovi i ponašanje

Kako je već istaknuto u prvom dijelu ovog priručnika, odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava je primarno usmjeren na razvoj vrijednosti i stavova – no i ponašanja. Kao i kod svake druge evaluacije – bilo učenika, nastavnika ili škole – procjenjivanje dimenzija kao što su vrijednosti i stavovi izuzetno je zahtjevan posao budući da podrazumijeva rizik vrlo subjektivne interpretacije. Osim toga, vrijednosti i stavovi se ne izražavaju samo eksplicitno kroz određeno ponašanje, već i implicitno načinom rada, komunikacije i organizacije same škole.

Kako prikupiti podatke

Vrednovanje odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava u školi može se provesti na različite načine. Pokazatelji odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava pružaju tek opći okvir za uspostavljanje različitih načina prikupljanja podataka ili definiranja različitih metoda za dobivanje informacija.

U tu svrhu mogu poslužiti sljedeća pitanja (isto, str. 81):

- **Što:** Koje se informacije i naznake trebaju tražiti?
 - organizacija škole
 - prevladavajuće vrijednosti u učionici
 - razumijevanje ključnih koncepata
 - odnosi autoriteta, itd.
- **Gdje:** Na koje se nastavno okruženje odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava odnosi dotični pokazatelj/podtema i gdje je to jasno uočljivo?
 - poučavanje u razredu
 - jutarnji zbor učenika prije početka nastave
 - rad u skupinama u sklopu nastave demokratskog građanstva i ljudskih prava
 - školske proslave
 - tjedan projekata, itd.
- **Materijal:** Koji dokumenti mogu pružiti nužne informacije?
 - službeni dokument školske politike
 - školski kurikulumi
 - školski Statut
 - učenička povelja
 - etički kodeks nastavnika, itd.
- **Tko:** Koje osobe/interesne skupine mogu pružiti nužne informacije?
 - učenici
 - nastavnici
 - roditelji
 - lokalna uprava
 - NVO, itd.

- **Kako:** Na koji način će se prikupljati podaci, koja će se metoda koristiti?
 - upitnici
 - ciljne skupine
 - rasprave
 - individualni intervjui
 - promatranje, itd.